

Herättäjä-Yhdistys ry
PL 21, 62101 Lapua
Puh. 0400 805 904
hy@h-y.fi
www.h-y.fi
www.herattajajuhlat.fi

**PURJEISIINI
TUULTA
ANNA**
**GE VIND
I SEGLEN**

 Herättäjäjuhlat
Vaasassa 5.-7.2024

lauantai 6.7.2024
lähetykseurat klo 15.30
Reetta Kallanne

Mikä on sinun elämäsi kipein muisto? Tämä kysymys on pyörinyt mielessäni, kun olen tutkinut sotaa, ja Kloogan keskitysleiriä koskevaa arkistomateriaalia pääasiassa Virossa ja Suomessa. On yksi henkilö, jolle haluaisin esittää tuon kysymyksen, mutta se on jo liian myöhäistä.

Edesmennyt Sirkka-mummoni ei puhunut nuoruudestaan paljon, mutta sotakokemuksistaan hän ei puhunut mitään. Tiedän, että hän palveli lottana, mutta hän vaikeni kaikesta siitä meille lapsenlapsille ja lapsilleenkin. Eikö hänen muistonsa tai kertomuksensa mahtunut osaksi valtavirtaista tapaa muistaa sotaa? Vai oliko tapahtunut jotain niin traumaattista, ettei sitä voinut pukea sanoiksi?

Koska en tiedä, voin vain kuvitella. Jos Sirkka-mummoni olisi suostunut puhumaan sodasta, olisin kysynyt lisää kysymyksiä. Miksi lähdit? Miltä tuntui palata kotiin, kun lähiseudulla monella muulla perheellä ei ollut enää kotia, johon palata?

Asuinmaassani Virossa muistetaan kaksi kertaa vuodessa neuvostomiehityksen kyyditysten uhreja. Toinen näistä muistopäivistä oli pari viikkoa sitten, 14. kesäkuuta, jolloin muistetaan vuoden 1941 kyydityksiä. Kesäkuussa 1941 neuvostomiehittäjän voimankäyttäjät veivät väkivalloin noin 10 000 virolaista pääasiassa Siperiaan. Suurin osa heistä kuoli sotavuosien aikana, moni heistä nälkään. Sodan jälkeen Stalinin joukkokyydityksissä vielä yli 20 000 virolaista kyyditettiin Siperiaan. Myös Suomesta Neuvostoliittoon luovutettujen 50 000 inkeriläisten junilla oli saama määräasema.

Psalmista 89:

Kuinka kauan vielä, Jumala?
Kauanko vielä kätkeydyt, ikuisestiko?
Kuinka kauan vihasi tuli vielä roihuaa?
Muista minua – kuinka vähän aikaa elän,
muista, miten mitättömiksi olet luonut ihmiset.
Kuka voi elää kohtaamatta kuolemaa,
pelastautua sen kourista?

Psalmin sanoissa kuulen sodan, keskitysleirien ja muuta sanatonta kipua tuntevan ihmisen huokauksen. Kärsimyksen keskellä sanoissa ”muista minua” ei ole uskon vakuuttelua. Pelkkä hento, nöyrä pyyntö. Sama, jonka ryöväri esitti Jeesukselle viereiseltä ristiltä: ”Muista minua valtakunnassasi.” ”Muista minua” on heittäytymistä Jumalan käsiin.

Kymmenen vuotta sitten näin virolaisessa sanomalehdessä ensimmäistä kertaa kuolin- ja osanottoilmoitusten osastossa ilmoituksen, jonka allekirjoittajina olivat ”siberikaaslased”,

Herättäjä-Yhdistys ry
PL 21, 62101 Lapua
Puh. 0400 805 904
hy@h-y.fi
www.h-y.fi
www.herattajajuhlat.fi

**PURJEISIINI
TUULTA
ANNA**
**GE VIND
I SEGLEN**

Herättäjäjuhlat
Vaasassa 5.-7.7.2024

siperiankumppanit. Ilmoituksesta päätellen he, neljä naista ja yksi mies, olivat pitäneet yhteyttä ja muodostuneet keskenään tiiviiksi yhteisöksi. Edesmennyt Helmi, jota muut ilmoituksessa muistivat, oli 31-vuotias Neuvostoliiton miehittäessä Viron ensimmäistä kertaa. Neuvostoliiton hajottua noiden muistojen oli ensimmäistä kertaa mahdollista päästä julkisesti esille.

Juuri nyt Virossa ajankohtaisin muistamiseen liittyvä keskustelu liittyy Venäjään. Venäjä aloitti hyökkäyssodan Ukrainaa vastaan noin kaksi ja puoli vuotta sitten. Viro – siinä missä muutkin eurooppalaiset valtiot – aloitti tuolloin Neuvostoliiton muistomerkkien poistamisen. Tavoitteena on, ettei muistamista voitaisi käyttää poliittisesti hyödyksi nyky-Venäjän rakennusaineena. Pyrkimyksenä on poistaa mahdollisuus historian ja muistamisen väärinkäytölle.

Virossa ajatellaan, että myös hirvittävä historiaa pitää muistaa. Tämä on myös Viron luterilaisen vähemmistökirkon tehtävä, yhteisten muistamisen päivien tunteiden sanoittaminen. Samalla tavalla kuin meillä Suomessa muistetaan kirkoissa esimerkiksi veteraaneja tai sisällissodassa kuolleita. Muistaminen on prosessi, jossa muistamisen kohde tulee näkyväksi, eläväksi. Muistamalla kaikki koettu saa merkityksen. Sanotaan myös, että ihminen elää niin kauan kuin on yksikin toinen ihminen, joka muistaa hänet.

Ihmisten muistot ovat kuitenkin usein yksipuolisia. On sankareita ja konnia, historian hyviä ja pahoja. Kun Virossa muistetaan kyyditysten uhreja, monen mieleen tulee ajatus, että sittenhän oli myös kyydittäjiä ja pahantekijöitä. Samoin oli heitä, jotka yrittivät pelastaa edes yhden. Kansakunnat ja valtiot voivat valita, mitä haluavat muistaa. Yksilöille jää kannettavaksi historian koko ristiriitainen taakka.

Näen itseni lapsen silmin katsomassa ihmetellen, kun mummoni sanat loppuivat. Silloin alkoi työn lomassa Siionin virsien hyrinä ja kyynel vierähti poskelle. Ainoa, kenen eteen hän saattoi kipeimmät muistonsa tuoda, oli Jumala. Mutta minä muistan sinut, mummo, vaikka sinä et kyennyt muistamaan.

Rukoilen Jumalaa psalmin 25 sanoin:

Herra, sinä olet laupias,
muista minua,
osoita ikaikaista hyvyyttäsi.
Älä muista nuoruuteni syntejä,
älä pahoja tekojani!
Sinä, joka olet uskollinen ja hyvä,
älä unohda minua!